Hybu Cig Cymru
Meat Promotion Wales

Bwletin y Farchnad HCC

Mai 2020

Yn ystod y flwyddyn hyd at fis Ebrill 2020, yn ôl data gan Defra, lladdwyd 1.9% yn fwy o wartheg dethol nag yn y cyfnod cyfatebol flwyddyn yn gynharach. Y prif reswm am hyn oedd y galw cynyddol yn ystod mis Mawrth. Fodd bynnag, yn ystod yr un cyfnod, lladdwyd 9.2% yn llai o ŵyn dethol. Bydd bwletin y farchnad y mis hwn yn trafod y canlyniadau hyn yn fanylach.

GWARTHEG

Mae'r pandemig coronafeirws cyfredol wedi cael effaith ar y gadwyn gyflenwi cig eidion yn ystod y misoedd diwethaf. Mae ystadegau gan Defra yn dangos bod cyfanswm o 156,900 o wartheg dethol wedi eu llall yn lladd-dai'r DU yn ystod mis Ebrill, sef 4.3% yn llai nag ym mis Mawrth, a 3.2% yn llai nag yn y mis cyfatebol y llynedd. Roedd y nifer o wartheg llawn dwf a laddwyd ym mis Ebrill hefyd yn is nag yn 2019 (-20.2%), ac yn 3.4% yn llai nag mis Mawrth eleni.

Wrth ystyried pedwar mis cyntaf eleni, mae cyfanswm y gwartheg dethol a laddwyd yn lladd-dai'r DU yn 1.9% yn uwch nag yn y cyfnod cyfatebol y llynedd. Un o'r rhesymau pennaf am y cynnydd yw bod 12,200 (4.5%) yn fwy o heffrod wedi eu lladd nag yn 2019. Yn ystod mis Mawrth cafwyd cynnydd sylweddol yng nghyfanswm y gwartheg dethol a laddwyd, sef 10.0% yn fwy nag ym mis Mawrth 2019.

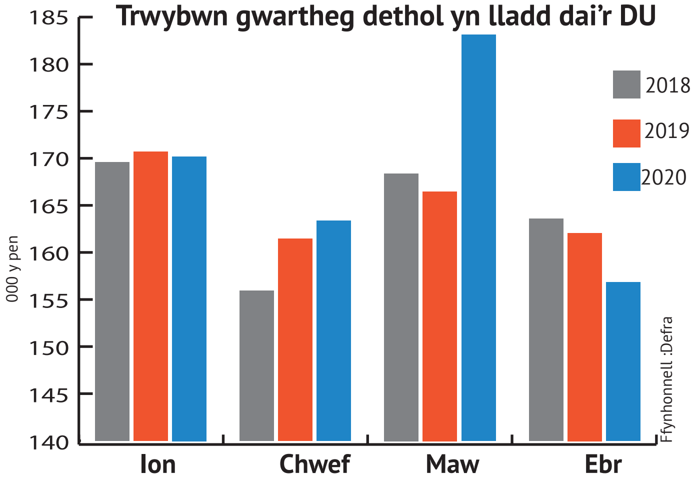

Mae adroddiadau gan y diwydiant yn awgrymu taw'r rheswm am hyn oedd bod y cyflenwyr yn ceisio dal i fyny â'r galw gan y defnyddwyr. Gwerthwyd 45% yn fwy o friwgig eidion yn ystod mis Mawrth (ffynhonnell: Kantar Worldpanel). Ar yr un pryd, roedd y cynhyrchwyr yn awyddus i werthu gwartheg wedi pesgi yn gynt nag y byddai disgwyl, o bosibl er mwyn osgoi unrhyw broblemau yn ymwneud â phandemig Covid-19 yn y gadwyn gyflenwi yn ystod y misoedd nesaf. Hyd yma, ar gyfartaledd, mae carcasau gwartheg dethol yn ystod 2020 wedi bod yn drymach nag yn 2019, gyda charcasau bustych ar gyfartaledd yn 365.3kg (+ 0.9kg), heffrod yn 329.8kg (+ 2.9kg), a theirw ifanc yn 325.9kg (+ 4.2kg).

Roedd cyfanswm y gwartheg llawn dwf a laddwyd yn lladd-dai'r DU hyd at fis Ebrill eleni yn 214,300 - sef 1.2% yn llai nag yn 2019. Mae'r cynnydd yn y nifer o wartheg dethol a laddwyd, ynghyd â charcasau trymach ar gyfartaledd, wedi golygu bod cyfanswm y cig eidion a chig llo a gynhyrchwyd yn ystod 4 mis cyntaf eleni (sef 304,600 tunnell) yn 1.9% yn fwy na'r cyfanswm yn y cyfnod cyfatebol yn 2019.

DEFAID

Yn ystod pedwar mis cyntaf eleni, lladdwyd cyfanswm o 4.2 miliwn o ddefaid yn lladd-dai'r DU. Mae hyn yn ostyngiad sylweddol (- 8.6%) mewn cymhariaeth â'r flwyddyn flaenorol, ac mae'r ystadegau'n dangos taw gostyngiad yn nifer yr ŵyn dethol sy'n bennaf gyfrifol. Lladdwyd 3.6 miliwn o ŵyn dethol hyd yma eleni, sef 9.2% yn llai nag yn y pedwar mis cyfatebol yn 2019. Nid oedd cymaint o alw am gig oen yn ystod cyfnod y Pasg eleni am fod cynifer o bobl yn gaeth i'w cartrefi. Mae'r gostyngiad hwn, gartref a thramor, yn cael ei adlewyrchu yn ystadegau Defra, sy'n dangos fod cyfanswm yr ŵyn dethol a laddwyd ym mis Ebrill yn 835,900 pen, sef gostyngiad o 21.4% (neu 227,800 pen).

Er i 12.1% yn fwy o ddefaid llawn dwf gael eu lladd yn ystod mis Ebrill nag yn y cyfnod cyfatebol y llynedd, roedd y cyfanswm o 527,600 pen ar gyfer pedwar mis cyntaf eleni yn ostyngiad o 4.0%. Mae'n bosibl taw'r rheswm am y cynnydd yn ystod mis Ebrill oedd y galw cynyddol adeg yr Ŵyl Fwslimaidd, Ramadan, ynghyd â'r ffaith fod ffermwyr

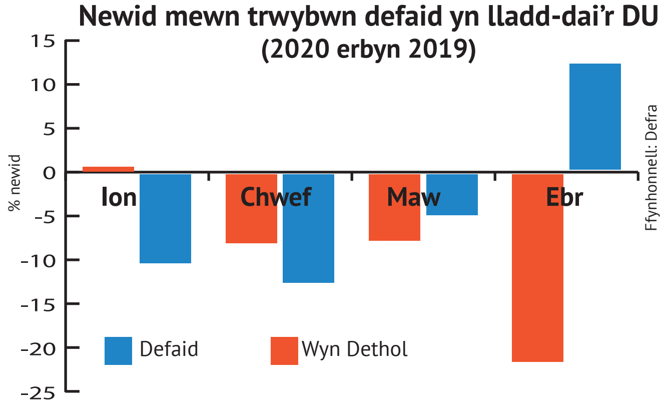

yn awyddus i werthu anifeiliaid oherwydd ansicrwydd a'r posibilrwydd y gallai'r tywydd sych eithriadol arwain at brinder porfa. Yn ystod y flwyddyn hyd at Ebrill 2020, mae carcasau ar gyfartaledd wedi bod ychydig yn ysgafnach nag 2019. Roedd cyfartaledd pwysau carcasau ŵyn dethol yn 20.2kg (-0.3kg) a charcasau defaid llawn dwf yn 25.9kg (-1.7kg). Oherwydd y carcasau ysgafnach a'r gostyngiad yn nifer y defaid a laddwyd, dim ond 87,000 tunnell o gig defaid a gynhyrchwyd rhwng mis Ionawr a mis Ebrill. Mae hynny'n 10.3% (10,030 tunnell) yn llai nag yn y cyfnod cyfatebol yn 2019.

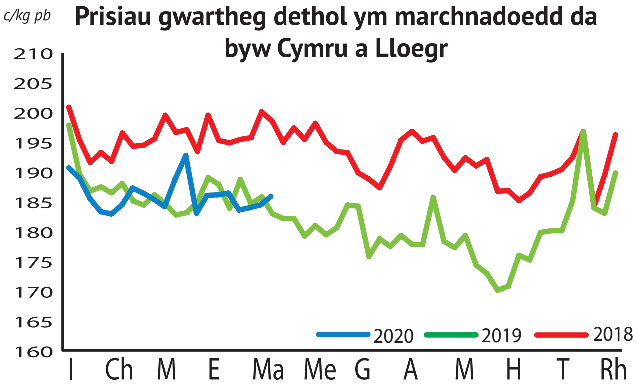

GWARTHEG

Roedd y pris pwysau byw am gwartheg dethol yng Nghymru a Lloegr yn 185.8c/kg am yr wythnos yn diweddu 16 Mai - 1.5c yn uwch nag yn yr wythnos flaenorol, a 2.8c yn uwch nag oedd yn y cyfnod cyfatebol yn 2019. Mae'r pris ar hyn o bryd yn 1.6c yn is na'r cyfartaledd pum-mlynedd (cyfartaledd 2015-19: 184.2c/kg). Yn yr wythnos a ddaeth i ben 16 Mai, roedd y prisiau pwysau marw cyfartalog am fustych yng Nghymru a Lloegr yn 325.1c/kg, sef 5.7c yn uwch nag yn yr wythnos flaenorol, ond 19.9c yn is nag yn yr wythnos gyfatebol yn 2019. Roedd prisiau pwysau marw heffrod yn 325.6c/kg, sef 5.8c yn uwch nag yn yr wythnos flaenorol, a prisiau teirw ifanc yn 317.7c/kg (+5.9p) a phrisiau buchod difa yn 227.6c/kg (+8.2p).

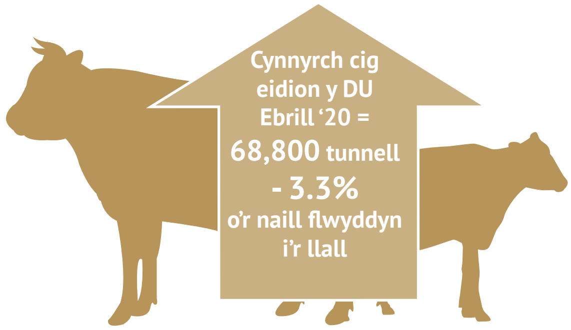

Lladdwyd cyfanswm o 208,500 o wartheg yn lladd-dai'r DU ym mis Ebrill - 5.2% yn llai nag ym mis Ebrill 2019. Lladdwyd 156,900 o wartheg dethol, sef 3.2% yn llai nag yn y cyfnod cyfatebol y llynedd, a 14.3% yn llai nag yn y mis blaenorol. O fewn y cyfanswm hwn, roedd y gostyngiad mwyaf o'r naill flwyddyn i'r llall ar gyfer bustych, sef 6.0% yn llai na'r llynedd. Lladdwyd 3.4% yn llai o wartheg llawn dwf na'r llynedd a 20.2% yn llai nag yn y mis blaenorol. Golygodd y gostyngiad sylweddol yn nifer y gwartheg a laddwyd fod llai o gig eidion a chig llo wedi cael eu cynhyrchu ym mis Ebrill, sef gostyngiad o 3.3% i 68,800 tunnell o'r naill flwyddyn i'r llall (y cyfaint misol isaf oddi ar fis Ebrill 2017).

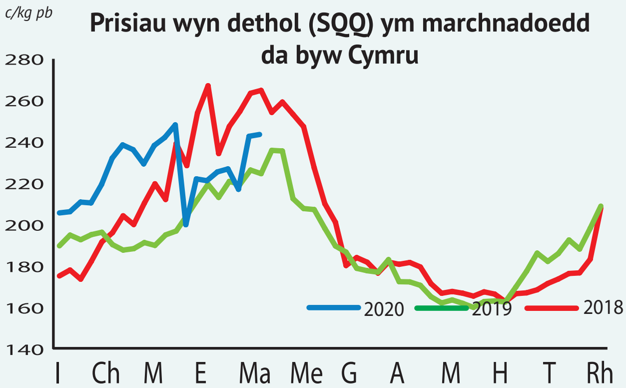

DEFAID

Mae'r Dyfynbris Ansawdd Safonol (SQQ) cyfartalog ym marchnadoedd da byw Cymru wedi sefydlogi oddi ar y cyfyngiadau symud ar bobl yn y DU ac mae'n tueddu i fod yn uwch nag oedd yn y cyfnod cyfatebol flwyddyn yn ôl. Roedd y pris cyfunol am ŵyn hen dymor ac ŵyn tymor newydd yn yr wythnos yn diweddu 16 Mai yn 244.2c/kg, sef 19.0c yn fwy nag yn yr wythnos gyfatebol yn 2019, ac 18.5c yn uwch na'r cyfartaledd 5-mlynedd (cyfartaledd 2015-2019: 225.7c/kg). Yn yr wythnos yn diweddu 16 Mai, roedd y prisiau pwysau marw am ŵyn ym Mhrydain yn 475.4c/kg – 4.5c yn uwch nag yn yr wythnos flaenorol.

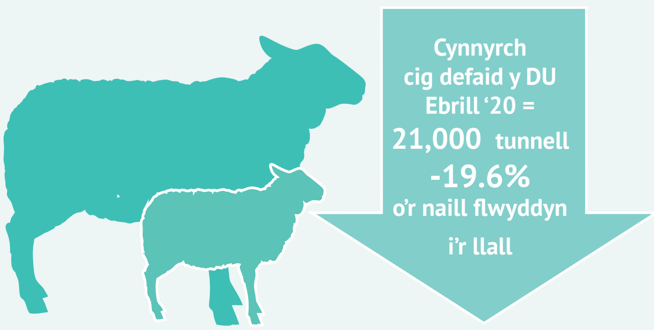

Cyfanswm yr holl ddefaid a laddwyd yn lladd-dai'r DU ym mis Ebrill oedd 984,200, sef 17.7% yn llai nag yn y mis cyfatebol y llynedd, a 6.3% yn llai nag ym mis Mawrth. Lladdwyd llai dipyn o ŵyn dethol nag yn yr un cyfnod y llynedd. Roedd y nifer a laddwyd yn 835,900 pen, sef 21.4% (neu 227,800 pen) yn llai, ond cafwyd cynnydd o 12.1% yn nifer y mamogiaid a hyrddod difa a laddwyd. Wrth edrych ar ŵyn y cyfnod rhwng Mai 2019 i Ebrill 2020, mae niferoedd yr ŵyn dethol (sef 12.8 miliwn) yn 0.6% yn is nag oeddent flwyddyn yn gynharach. Am y cafodd llai lawer o ŵyn dethol eu lladd ynystod y mis, roedd cyfanswm y cig defaid a gynhyrchwyd (sef 21,000 tunnell) yn 19.6% yn is nag yn y flwyddyn flaenorol.

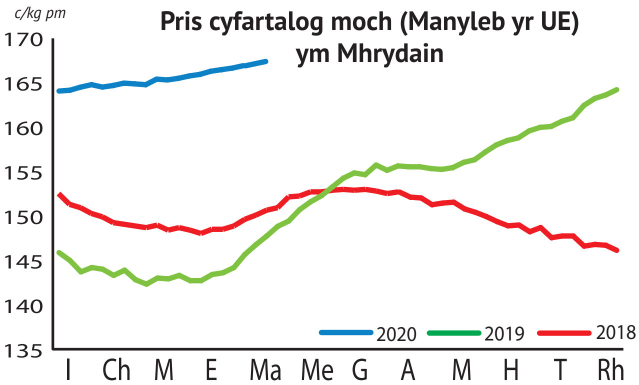

MOCH

Roedd Prisiau'r Holl Foch (APP) Manyleb-UE ym Mhrydain yn 167.3c/kg am yr wythnos a ddaeth i ben ar 09 Mai, sef rhywbeth yn debyg (+0.2c) i'r hyn ydoedd yn yr wythnos flaenorol, a 20.6c yn uwch nag yn yr wythnos gyfatebol yn 2019. Roedd y pris cyfartalog am berchyll 30kg ym Mhrydain yn yr wythnos yn diweddu 09 Mai yn £59.14, sef 29.3% yn uwch nag yn y cyfnod cyfatebol y llynedd, ac roedd y pris cyfartalog am berchyll 7kg yn £42.64, sef 19.9% yn uwch na'r llyndd.

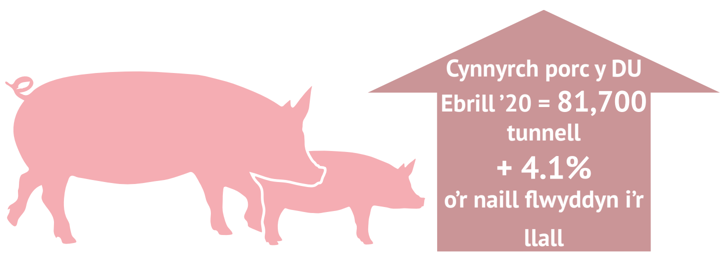

Cyfanswm y moch a laddwyd yn lladd-dai'r DU ym mis Ebrill oedd 932,800 pen, sef 2.8% yn fwy nag yn y mis cyfatebol y llynedd, ond 3.4% yn llai nag yn y mis blaenorol. Y prif reswm am y cynnydd o'r naill flwyddyn i'r llall oedd bod 21,400 pen (neu 2.4%) yn fwy o foch heb fagu wedi cael eu lladd, ynghyd â 20.0% yn fwy o hychod a baeddod. Fodd bynnag, roedd yr hychod a baeddod yn 4.2kg yn ysgafnach ar gyfartaledd, sy'n awgrymu y cawsant eu gwerthu'n gynt nag arfer oherwydd ansicrwydd masnachol a'r galw mawr am allforion porc. Oherwydd y cynnydd sylweddol yn nifer y moch a laddwyd ym mis Ebrill, cynhyrchwyd 4.1% yn fwy o borc (cyfanswm o 81,700 tunnell) nag yn y cyfnod cyfatebol y llynedd.